

Seat No. : _____

MU-115

March-2018

B.A., Sem.-IV

CC-211 : Sanskrit

(रत्नावली)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) नाट्यकार श्री हर्षवर्धनना जूवन अंगे विस्तृत माहिती आपो. 14

Give detailed information about the life of the नाट्यकार श्री हर्षवर्धन.

अथवा/OR

नीचेना श्लोकोनो अनुवाद करो :

Translate the following verses :

- (1) धारायन्त्र विमुक्त संततपयः पूरप्लुते सर्वतः

सद्यः सान्द्रविमर्दकर्मकृतक्रीडे क्षणं प्राङ्गणे ।

उद्दामप्रमदा कपोल निपतत्सिन्दूररागारुणैः

सैन्दूरी क्रियते जनेन चरणन्यासैः पुरः कुट्टिमम् ॥

- (2) अस्तापास्त समस्तभासि नभसः पारं प्रयाते खा-

वास्थानीं समये समं नृपजनः सायंतने संपतन् ।

संप्रत्येष सरोरुहद्युतिमुषः पादांस्तवासेवितुं

प्रीत्युत्कर्षकृतो दशामुदयनस्येन्दोरिवोद्वीक्षते ॥

- (B) योअ्य विकल्प पसंद करी आली जअ्या पूरो : (गमे ते थार) 4

Fill in the blanks with appropriate option. (any four)

- (1) हर्षना सभकालीन कवि _____ हतां.

हर्ष belonged to _____ period.

(बाणभट्ट, भास, कालिदास)

- (2) आणु रचित हर्षरचित भां हर्षने _____ कडेवाभां आवेलां छे.

In बाण रचित हर्षरचित हर्ष is to be known as _____.

(चक्रवर्ती, श्री हर्ष, बाल)

- (3) हर्षवर्धन रचित रत्नावली _____ प्रकारनुं ३पक છે.
 રત્નાવલી written by હર્ષવર્ધન is a _____ type of રૂપકમ્. (Metaphor)
 (પ્રહસન, નાટિકા, પ્રકરણ)
- (4) સાગરિકા ખરેખર રાજકુમારી વાસવદત્તાની _____ છે.
 સાગરિકા is actually _____ of વાસવદત્તા the Princess.
 (સખી, પરિચારિકા, ભગીની રત્નાવલી)
- (5) સમુદ્રમાંથી ડૂબતી રત્નાવલીને _____ બચાવે છે.
 _____ saves the sinking રત્નાવલી from the ocean.
 (સેનાપતિઃ, વણિક, રાજા)
- (6) હર્ષવર્ધને કુલ _____ ૩પકોની રચના કરી છે.
 _____ રૂપકા's written by હર્ષવર્ધન.
 (૧, ૩, ૨)

2. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો :

14

Write a critical note on any **two** of the following :

- (1) સાગરિકા – સુસંગતા સંવાદઃ ।
- (2) ચિત્રફલક પ્રસન્નઃ ।
- (3) ઉદયન-વાસવદત્તા મિલન ।
- (4) ઉદયન કામપીડા ।

અથવા/OR

નીચેના શ્લોકોનો અનુવાદ કરો :

Translate the following verses :

- (1) કળ્પે શ્રી પુરુષોત્તમસ્ય સમદે દૃષ્ટવા મણિં શત્રુભિ-
 નષ્ટં મન્ત્રબલાદ્વસન્તિ વસુધા મૂલે ભુજંગાહતાઃ ।
 પૂર્વં લક્ષ્મણવીરવાનરભટા યે મેઘનાદાહતાઃ
 પીત્વા તેઽપિ મહૌષધેર્ગુણનિધેર્ગદન્ધં પુનર્જીવિતા
- (2) અધ્વાનં નૈકચક્રઃ પ્રભવતિ ભુવનભ્રાન્તિદીર્ઘં વિલઙ્ઘ્ય
 પ્રાતઃ પ્રાપ્તું રથો મે પુનરિતિ મનસિ ન્યસ્તચિન્તાતિભારઃ ।
 સંધ્યા મૃષ્ટાવશિષ્ટસ્વકરપરિકરસ્પષ્ટહેમારપઙ્ક્તિ-
 વ્યાકૃષ્યાવસ્થિતોઽસ્તક્ષિતિભૃતિ નયતીવૈષ-દિક્ચક્રમર્કઃ ॥

(B) नीचेनां श्लोकां श्लोकोः (गमे ते चार)

4

Match the following : (any four)

(i)	सुसंगतता	–	मदनिका
(ii)	श्रीखण्डदास	–	निपुणिका
(iii)	सागरिका	–	श्री पर्वत
(iv)	काञ्चनमाला	–	उदयन
(v)	वानरः	–	अश्वशाला

3. (A) विवेचनात्मक नोंध लाओ. (गमे ते ओ)

14

Write a critical note : (any two)

- (1) चतुर्थ अङ्कः प्रवेशकः ।
- (2) ऐन्द्रजालिक प्रसङ्गः ।
- (3) यौगन्धरायण प्रवेश

अथवा/OR

नीचेना श्लोकोनो अनुवाद करो :

Translate the following verses :

- (1) अस्त्रव्यस्तशिरस्त्रशस्त्रकषणोत्कृत्तोत्तमाङ्गे क्षणं
व्यूढासृक्सरिति स्वनत्प्रहरणे वर्मोद्वलद्वह्निनि ।
आहूयाजिमुखे सकोसलपतिर्भङ्ग प्रतीपीभव-
न्नेकेनैव रुमण्वता शरशतैर्मत्तद्विपस्थो हतः ॥
- (2) उर्वीमुद्गामसस्यां जनयतु विसृजन्वासवो वृष्टिमिष्टा-
मिष्टैस्त्रैविष्टपानां विदधतु विधिवत्प्रीणनं विप्रमुख्याः ।
आकल्पान्तं च भूयात्समुपचितसुखः संगमः सज्जनानां
निःशेष यान्तु शान्तिः पिशुनजनगिरो दुर्जया वज्रलेपा ॥

(B) नीचेनां वाक्यो कोणो ओले छे ? योअ्य विकल्प पसंद करी जवाब आपो : (गमे ते त्रश)

3

Who speaks the following sentence ? Mention the name from the following option : (any three)

- (1) हा तात, हा अम्ब कुत्रासि । (वासवदत्ता, सागरिका, वसुभूति)
- (2) आर्य, वसन्तक तिष्ठ तावन्मुहूर्तम् । (सुसंगता, सागरिका, काञ्चनमाला)
- (3) वयस्य दुर्लभं पुनः दर्शनं प्रियायाः । (वसन्तक, ब्राभ्रव्य, राजा)
- (4) जयतु जयतु देवः । देव दिष्ट्या वर्धसे रुमण्वतो विजयेन । (यौगन्धरायण, वसुभूति, विजय वर्मा)
- (5) ज्ञाति कुल बहुमानः खलु एषः भर्त्र्याः । (काञ्चनमाला, वासवदत्ता, राजा)
- (6) इदानीं सकल परिशमोऽस्मि संवृत्तः । (राजा, यौगन्धरायण, विजय वर्मा)

4. (A) હર્ષવર્ધનકૃત પ્રિયદર્શિકા નાટકનો વિગતવાર પરિચય આપો. 14
Give a detailed description on પ્રિયદર્શિકા written by હર્ષવર્ધન.

અથવા/OR

- હર્ષવર્ધનકૃત નાગાનન્દ નાટકનો વિગતવાર પરિચય આપો.
Give a detailed description on નાગાનન્દ written by હર્ષવર્ધન.

- (B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો : (ગમે તે ત્રણ) 3

Fill in the blanks with an appropriate option : (any **three**)

- (1) 'પ્રિયદર્શિકા' માં ધારાગૃહના ઉદ્યાનમાં _____ ઉદયન વિદૂષકને મળે છે.

In પ્રિયદર્શિકા વિદૂષક finds ઉદયન as _____ in ધારાગૃહઉદ્યાન.

(ક્રોધીત, આનંદીત, વિરહી)

- (2) તળાવના કિનારે વિદૂષક તથા રાજા ની નજરે _____ પડે છે.

On the coast of the lake વિદૂષક and રાજા finds _____.

(આરણ્યકા, પ્રિયદર્શિકા, મનોરમા)

- (3) દેવી ગૌરીના પ્રાગટ્યની ગરુડ પર _____ અસર થાય છે.

Is the effect of the emergence of દેવી ગૌરી on ગરુડ.

(લજ્જીત, ચિંતિત, વૈરશમન)

- (4) નાગાનન્દ ની મૂળકથા _____ માંથી લેવામાં આવી છે.

The original story of નાગાનન્દ is taken from _____.

(બૃહત્કથા, બૌદ્ધ જાતક કથા, મહાભારત)

- (5) નાગાનન્દ _____ મહોત્સવ પ્રસંગે રજૂ થયું છે.

નાગાનન્દ is presented on the occasion of _____.

(ઇન્દ્રવજ, વસન્તમહોત્સવ, ફાલ્ગુનમહોત્સવ)

- (6) નાગાનન્દ નાટકમાં પ્રેમીઓનું મિલન _____ કરાવે છે.

In the play નાગાનન્દ, _____ Unites the lovers.

(વિદ્યાધર, વિદૂષક, મિત્રાવસુ)
